

ІНТЕГРАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ТЕРИТОРІЙ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Розвиток сільського зеленого туризму невід'ємно пов'язаний зі станом довкілля, екологічною ситуацією в регіоні, якістю вирощеної сільськогосподарської продукції. Проте на практиці оцінювання екологічного стану окремих агросадиб майже не здійснюється. Можливість організації сільського зеленого туризму визначається виключно на вербальному рівні, а комплексні критерії оцінювання стану туристичних територій взагалі відсутні. Поодинокі спроби проведення екологічної оцінки здійснювались фрагментарно, виключно за окремими компонентами довкілля. Проте вони не можуть охарактеризувати екологічну ситуацію в межах селітебної території та територій з розвитком сільського зеленого туризму загалом, оскільки не враховують усіх факторів впливу.

Здійснення екологічного оцінювання вищезгаданих територій можливе за рахунок використання узагальненого інтегрального показника. Інтегральне оцінювання екологічного стану територій з розвитком сільського зеленого туризму та діяльності агротуристичних господарств зокрема включає в себе визначення індексів якості основних компонентів агроecosystem: ґрунту, питної води та продукції рослинництва. Визначені індекси формують інтегральний показник екологічної якості селітебної території.

Однак, з метою екологічної оцінки територій сільського зеленого туризму та впливів туристичної діяльності на довкілля необхідно розширити оцінювальну базу даного показника. Для побудови узагальненого інтегрального показника екологічного стану територій сільського зеленого туризму до вже існуючих параметрів якості ґрунтів, питної води та продукції рослинництва слід включити такі параметри навколишнього середовища, як якість повітря, поверхневих та підземних вод, природні особливості біогеоценозу, які б у повній мірі характеризували стан природного середовища регіону розміщення агротуристичних господарств, вагомі впливи на довкілля місцевих джерел антропогенного навантаження та екологічних умов, у яких проживає місцеве населення та відпочивають туристи. Отримані дані по екологічній якості зазначених елементів середовища приводяться до уніфікованого вигляду для можливості побудови узагальненого інтегрального показника. Показник дозволить більш комплексно оцінити екологічну ситуацію в районі ведення агротуристичного бізнесу, дозволить окреслити пріоритети для його розвитку, а також більш якісно проводити природоохоронну діяльність та діяльність, пов'язану з використанням природного капіталу.

На нашу думку, важливим під час проведення досліджень екологічного стану територій з розвитком сільського зеленого туризму є територіальний

зональний поділ територій за критерієм конкретного призначення ділянки. Для територій сільського зеленого туризму це може бути поділ оцінюваних ділянок ґрунту по типам вирощуваної на ньому сільськогосподарської продукції, поділ неорних земель за характером їх рекреаційного використання (берег, ліс, поле тощо). Це дозволить оцінити розподіл та інтенсивність антропогенного навантаження в межах окремої території з розвитком сільського зеленого туризму, допоможе у прийнятті рішень щодо покращення загального екологічного показника туристичного господарства та дозволить підвищити екологічний рейтинг господарств.

Доцільним у контексті сталого розвитку є виділення групи екологічних індикаторів сталого розвитку для територій сільського зеленого туризму. Виділені індикатори мають використовуватись для проведення комплексного екологічного оцінювання територій сільського зеленого туризму. Результати оцінювання лягають в основу визначення індексу сталого розвитку території. Індекс сталого розвитку території сільського зеленого туризму має бути сумісним із розширеним інтегральним показником екологічної якості території сільського зеленого туризму для забезпечення їх взаємної інтеграції.

Узагальнений інтегральний показник дозволить в кінцевому результаті вирішувати ряд завдань, серед яких можна виділити:

- зіставлення досліджуваних об'єктів між собою;
- рейтинг досліджуваних об'єктів (агросадиб) стосовно екологічного стану довкілля;
- послідовний розподіл досліджуваних об'єктів (агросадиб) стосовно вартості відпочинку;
- створення екологічного паспорту території як окремого об'єкта;
- розробка критеріїв проведення екологічної сертифікації тощо.

Запровадження розширеного інтегрального показника екологічної якості територій з розвитком сільського зеленого туризму, враховуючи принцип територіального зонального поділу територій, забезпечить належну екологічну якість туристичних послуг та високу стійкість природних територій до антропогенних впливів. Разом із взаємною інтеграцією інтегрального показника з виділеними екологічними індикаторами сталого розвитку для територій сільського зеленого туризму це має стати поштовхом до збалансованого розвитку регіону та туристичної галузі в цілому.

Список використаних джерел

1. *Бабікова К.О., Ісаєнко В.М., Ніколаєв К.Д., Палана Н.В.* Методичні рекомендації з управління агротуристичною діяльністю / За ред. В.М. Ісаєнка. – К. : Видавництво імені М.П. Драгоманова, 2014. – 72 с.
2. *Ісаєнко В.М., Ніколаєв К.Д., Бабікова К.О., Білявської Г.О., Смирнов І.Г.* Стратегія сталого розвитку (туристична галузь) – К. : Вид-во НПУ